

هدف ایرنا گسترش اطلاع رسانی است. لذا انتشار این مطلب به معنای تأیید محتوای آن نیست

باید به اردوغان کمک کنیم

تهران- ایرنا- روزنامه وقایع اتفاقیه در گفت و گو با حسین موسویان دیپلمات کهنه کار ایرانی به بررسی راه حل های بحران سوریه و کمک به ترکیه برای برون رفت از این بحران پرداخته است.

کد خبر: 81885887 | تاریخ خبر: 29/09/1394 - 9:40

در این گفت و گو که در شماره یکشنبه 29 آذر 1394 خورشیدی با دیپلمات کهنه کار ایرانی انتشار یافت، می خوانیم: چندی پیش حسین موسویان، دیپلمات کهنه کار ایرانی، مقاله ای در سایت خبری هافینگتون پست نوشت و به ارائه راه حل هایی برای بحران سوریه پرداخت. بحران سوریه اگرچه محصول اشتباه استراتژیک غرب و برخی کشورهای عرب منطقه در حمایت از گروه های تروریستی و معاندت با بشار اسد است، اما بی شک این بحران یک بازیگر مهم دیگر دارد و آن هم «ترکیه» است. سیدحسین موسویان می گوید: «ترکیه با اشتباه محاسبه استراتژیک، هم خود را گرفتار کرده و هم به بحران در سوریه و منطقه دامن زده است».

به عقیده او درعین حال ترکیه همسایه مهم ماست؛ روابط ما و ترکیه در حال حاضر وضع مطلوبی ندارد و ما باید برای یک برون رفت آبرومندانه از بحران به اردوغان کمک کنیم.

موسویان به صراحت می گوید: «ترکیه روزی به دنبال یک حکومت دست نشانده در سوریه بود و امروز نگران یک دولت متخاصم در سوریه است، بنابراین باید راهی برای برون رفت ترکیه از مخمصه یافت یا با ترکیه توافق کرد که این نگرانی اش برطرف شود».

او در عین حال معتقد است: ایران باید با معارضان معتدل سوریه، ترکیه و کشورهای عربی گفت و گو کند تا بتواند در کنترل وضعیت بحرانی منطقه مشارکت داشته باشد.

مشروح گفت و گوی «وقایع اتفاقیه» با سیدحسین موسویان را بخوانید:

** شما با انتشار مقاله ای در مجله آمریکایی با ارائه یک طرح در شش فاز، راه حل های خود برای حل بحران سوریه را مطرح کرده اید. اکنون که 9 ماه از انتشار آن گذشته و دو نشست بین المللی تشکیل شده و طرفین به توافقاتی کلی هم دست یافته اند، طرح شما چقدر واقع بینانه بوده است؟

مقاله من در ماه مارس یعنی خرداد امسال منتشر شد. به محض انتشار، یکی از کارشناسان برجسته یکی از مراکز مطالعاتی آمریکا در واشنگتن به من زنگ زد و گفت وزارت خارجه آمریکا می خواهد بداند این طرح نظر شخصی شماست یا نظر دولت ایران است، چون طرحی حساب شده است. گفتم قطعاً این نظر شخصی من است و واقعیت هم همین بود.

چون من هیچ گاه با هیچ مقام دولت ایران چه در زمان دولت آقای احمدی نژاد و چه در زمان دولت آقای روحانی، گفت و گویی درباره بحران سوریه نداشته ام، اما این تماس نشان داد واشنگتن مقاله را با دقت بررسی کرده است البته یکی دو سال قبل از انتشار، طرح را در چند نشست بین المللی مطرح کرده بودم تا به قول معروف چکش بخورد.

از جمله فروردین 93 در نشست در اربیل عراق مطرح کردم که نمایندگان وزارت خارجه ایران و سفرای سابق روسیه و آمریکا هم در جلسه بودند. بعد از جلسه سفیر سابق روسیه نزد من آمد و گفت طرح شما واقع بینانه ترین طرحی است که تاکنون شنیده ام.

من حتما به اطلاع دولت روسیه خواهم رساند، بنابراین شما ببینید اصولی که چند ماه بعد در نشست مسکو با معارضان سوری مطرح شد، دقیقا همین اصول است. در عین حال من بیشتر متعجب شدم، وقتی که در نشست اربیل، سفیر سابق آمریکا در سوریه هم نزد من آمد و گفت: به شما تبریک می گویم؛ طرحی را مطرح کردید که عناصر مهمی برای حصول توافق بین المللی و حل بحران سوریه در آن وجود دارد و حرف های کشورهای عربی همسایه شما و متحد ما در این جلسه خیلی واقع بینانه نبود!

**** طرحی که شما در مجله نشنال اینترست آمریکا منتشر کردید چه بود و شامل چه مواردی می شد؟**

گام نخست در این طرح؛ توافق بر سر 10 اصل کلی بود. «حفظ وحدت و یکپارچگی ارضی سوریه»، «حفظ نهادهای دولتی سوریه از جمله ارتش و نهادهای امنیتی»، «تعامل تمام طرف های ذی سهم در فرآیند سیاسی»، «تمرکز روی راه حلی میانه از طریق تقویت میانه روها»، «پایان دادن به ایجاد مأمین برای تروریست ها در خاک سوریه»، «توقف تأمین تسلیحاتی و مالی جناح مخالف خشونت طلب»، «تضمین حقوق اقلیت ها»، «تقویت کمک های بشردوستانه»، «تلاش برای ایجاد یک نظام تقسیم قدرت»، «بررسی یک فرمول عملی برای گذار سیاسی آرام و صلح آمیز از این بحران». گام دوم طرح نیز تشکیل یک مجمع فراگیر متشکل از گروه های مخالف میانه رو، غیرخشن و دولت بود. در گام سوم هم اعلام آتش بس با میانجیگری ناظران بین المللی پیش بینی شده بود.

گام چهارم نیز شامل گسترش کمک های بشردوستانه و موردنیاز، گام پنجم هم اجرای توافق نامه ها و گام های فوق از طریق تشکیل یک نهاد اداره کننده انتقالی و گام ششم انتخابات سازماندهی شده و پیش بینی شده ای بود که از سوی سازمان ملل و تحت نظارت این سازمان برگزار شود. زمان برگزاری انتخابات نیز دقیقا اکتبر بعد از اجلاس بین المللی و با حضور ایران برنامه ریزی شد و 10 بند نیز به عنوان اصول مورد توافق قرار گرفت.

**** این 10 بند همان اصول ده گانه ای است که شش ماه قبل در مقاله ای به عنوان گام اول ارائه کرده بودید؟**

بله و در این 10 بند به مسائلی پرداخته شده که شامل وحدت، استقلال، تمامیت ارضی و ماهیت سکولار سوریه است؛ چراکه اینها مسائل اساسی هستند و باید به آنها توجه شود. مؤسسات دولتی باید در سوریه بدون تغییر باقی بمانند، باید حقوق همه سوری ها، صرف نظر از قومیت و مذهب آنها محفوظ بماند و ضرورت دارد همه تلاش های دیپلماتیک برای پایان دادن به جنگ سوریه تسریع شود.

همچنین دسترسی های بشردوستانه در سراسر خاک سوریه تأمین خواهد شد و شرکت کنندگان نشست وین بر حمایت های خود از آوارگان سوری داخل خاک این کشور، پناه جویان و کشورهای میزبان آنها خواهند افزود و در نهایت داعش و دیگر گروه های تروریستی طبق نظر شورای امنیت سازمان ملل متحد و توافق شرکت کنندگان نشست وین باید منکوب شوند. شرکت کنندگان نشست وین مطابق با اعلامیه 2012 ژنو و قطع نامه شماره 2118 شورای امنیت سازمان ملل متحد از سازمان ملل متحد دعوت کردند که نمایندگان دولت سوریه و مخالفان آن را برای تشکیل روندی سیاسی منتهی به تشکیل دولتی غیرفرقه ای، فراگیر، معتبر و متعاقب آن تدوین قانون اساسی جدید و برگزاری انتخابات گردهم جمع کند؛ این انتخابات باید تحت نظارت سازمان ملل متحد و منطبق با بالاترین استانداردهای شفافیت و مسئولیت پذیری و آزادانه و بی طرفانه باشد و همه سوری ها از جمله آوارگان سوری مقیم خارج واجد شرایط در آن شرکت کنند.

این روند سیاسی تحت هدایت مردم سوریه و متعلق به آنها خواهد بود و مردم سوریه درباره آینده کشورشان تصمیم خواهند گرفت. در آخرین بند نیز شرکت کنندگان نشست وین به همراه سازمان ملل متحد به توافقی هایی برای برقراری آتش بس سراسری در سوریه و در تاریخی معین و هم سو با این روند سیاسی دست خواهند یافت.

دو هفته بعد از اجلاس بین المللی صلح، سوریه مجددا در وین تشکیل جلسه داد و فازهایی را برای عملیاتی شدن این اصول تصویب کرد که همان پنج فاز بعدی است که در مقاله شش ماه پیش من آمده بود.

**** شما در مقاله ای که در هافینگتون پست به چاپ رسیده است، به سه مانع اصلی صلح در سوریه اشاره کرده و گفته اید هر سه مانع به غرب و عربستان و ترکیه مربوط می شود. سؤال این است؛ چرا ایران و روسیه به مانند بشار اسد در قدرت اصرار دارند؟**

مطلع هستید اجلاس معارضان در عربستان تشکیل شده و اجلاس بعدی گروه بین المللی صلح سوریه در نیویورک در حال برگزاری است، بنابراین در مقاله جدیدم در هافینگتون پست سه مانع را برشمردم و راهکار دادم.

**** مانع اول: با اسد چه کار باید کرد؟ اولین اقدامی که انتظار حل و فصل آن وجود دارد، بشار اسد، رئیس جمهوری سوریه است. آمریکا، روسیه،**

ایران، ترکیه و عربستان به عنوان قدرت های بین المللی و منطقه ای دارای نفوذ در سوریه اختلاف نظر عمیقی درباره آینده اسد دارند. اولویت ائتلاف عربستان، آمریکا و ترکیه برکناری اسد است؛ درحالی که ایران و روسیه ابتدا برای از بین بردن سازمان های تروریستی که حدود 50 درصد خاک سوریه را به تصرف درآورده اند، تأکید دارند و سپس خواهان برگزاری انتخابات آزاد در این کشور با نظارت سازمان ملل هستند تا مردم سوریه خود بتوانند درباره رئیس جمهوری و قانون اساسی کشورشان تصمیم بگیرند.

در نشست وین توافق شد که اتحاد، استقلال و تمامیت ارضی سوریه حفظ شود و قانون اساسی این کشور همچنان باقی بماند، اما سقوط اسد می تواند به نابودی کامل زیربنای نظامی - امنیتی سوریه منجر شود.

همچنین بدون ارتش کنونی و نیروهای امنیتی سوریه که مؤثرترین نیروها در مبارزه با گروه های تروریستی مانند داعش محسوب می شوند، حفظ تمامیت ارضی سوریه غیرممکن است، بنابراین اولویت این است که سوریه از وجود گروه های تروریستی پاک شود، تمامیت ارضی این کشور بازسازی شود، شرایط بازگرداندن افراد آواره شده و پناهندگان به وطن شان فراهم شود و سپس به مردم سوریه اجازه داده شود از طریق انتخاباتی آزاد، عادلانه و شفاف و در چارچوب یک قانون اساسی جدید که حقوق تمام اقلیت ها در آن رعایت می شود، رهبران خود را انتخاب کنند.

****مانع دوم:** با گروه های تروریستی در سوریه چگونه باید مقابله کرد؟

دومین مانع اصلی در مسیر برقراری یک صلح پایدار در سوریه این است که چگونه می توان به شکل مؤثر با گروه های تروریستی مانند داعش مبارزه کرد و آنها را از بین برد.

حقیقت این است حملات هوایی زمانی مؤثر است که با حمایت یک شریک نظامی کارآمد روی زمین انجام شود؛ در سوریه مهم ترین نیرویی که روی زمین با تروریست ها مبارزه می کند، ارتش این کشور است که مورد حمایت ایران و روسیه قرار دارد و این در حالی است که متحدان منطقه ای آمریکا بسیاری از گروه های تروریستی را در سوریه حمایت می کنند که با ارتش می جنگند.

برای ایجاد ائتلافی متشکل از نیروهای زمینی و هوایی برای شکست داعش، همکاری میان ناتو، ارتش سوریه، روسیه و ایران ضروری است. حملات تروریستی اخیر در پاریس و تهدید حملات بیشتر داعش در جهان حتی تشکیل این ائتلاف را ضروری تر کرده است.

****مانع سوم:** با جنبش های افراط گرایانه کشورهای متحد غرب چه باید کرد؟

سومین مسئله که مطرح کردم این واقعیت است که جنبش افراط گرایی تکفیری مانند القاعده و داعش، ایدئولوژی و بخش زیادی از منابع مالی و تسلیحاتی خود را از متحدان غرب در منطقه می گیرند.

اکنون زمان آن است که دانسته شود جهان تازمانی که متحدان غرب به طور فعال و مؤثر از ایدئولوژی این گروه ها حمایت می کنند، قادر به شکست آنها نخواهند بود و به همین دلیل است که من این سه مانع را مربوط به عربستان و ترکیه می بینم.

اگر ایران با انتخابات آزاد مردم سوریه برای تعیین رئیس جمهوری و قانون اساسی جدید مخالف بود، آن وقت می توانستیم ایران را هم در فهرست موانع حل بحران سوریه قرار دهیم.

****ترکیه به هرحال بازیگر تأثیر گذار منطقه است؛ نقش ترکیه در حل بحران سوریه چگونه است؟**

ترکیه با اشتباه محاسبه استراتژیک، هم خود را گرفتار کرده و هم به بحران در سوریه و منطقه دامن زده است. درعین حال ترکیه همسایه مهم ماست.

روابط ما و ترکیه وضع نامطلوبی دارد. ما باید برای یک برون رفت آبرومندانه به اردوغان کمک کنیم. ترکیه روزی به دنبال یک حکومت دست نشانده در سوریه بود، ولی امروز نگران یک دولت متخاصم در سوریه است، بنابراین باید با ترکیه توافق کرد که این نگرانی اش برطرف شود.

****چرا روسیه در بحران سوریه دخالت نظامی کرد؟ آیا این دخالت بحران را جدی تر نکرد؟**

روسیه دلایل متعددی برای دخالت دارد. یکی جلوگیری از انتقال گاز قطر از سوریه با روی کارآمدن یک دولت دست نشانده سعودی و متحدانش در دمشق است و دیگر نگرانی از قدرت یافتن تروریسم تکفیری و نفوذ به مناطق مسلمان نشین روسیه است. سوم اینکه در هر صورت اسد متحد مسکوست، بنابراین جلوگیری از سقوط خفت بار متحدش در منطقه، موجب تضعیف جایگاه منطقه ای روسیه می شود و البته دلایلی دیگری هم دارد.

****ایران چگونه می تواند با همکاری در مدیریت بحران سوریه، نقش مهمی داشته باشد؟**

ایران تاکنون نقش مؤثری در حفظ اسد داشته است، اما این در نهایت مشکل گشای بحران سوریه نخواهد بود. ایران به یک استراتژی چندگانه نیاز

دارد؛ باید همکاری تنگاتنگی بین روسیه، سوریه، عراق، لبنان و حزب الله به وجود آورد و گفت و گو با معارضان معتدل سوری را در دستور کار خود بگذارد.

همچنین گفت و گو و رایزنی با همسایگان عرب و ترکیه برای رفع نگرانی های آنها و یافتن راه حلی که هر دو طرف آن را قبول داشته باشند، از اولویت هایش باشد. همین طور با ادامه حضور فعال و تأثیر گذار در نشست های گروه بین المللی صلح سوریه روند صلح را دنبال و در نهایت با اعضای ناتو در گیرودار ماجرای سوریه گفت و گو کند.

*منبع: روزنامه وقایع اتفاقیه

گروه اطلاع رسانی **91289131

انتهای پیام /*